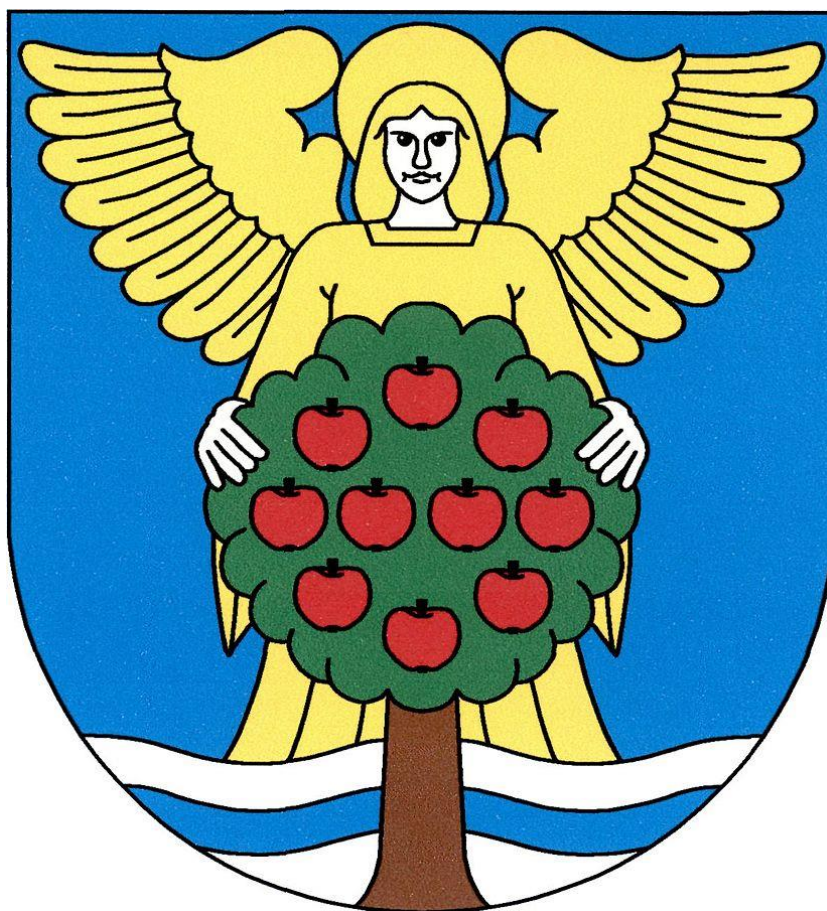

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Strategie rozvoje zeleně Obec Říkov

© Zpracování 2018 - 2019
Jan Lonc, DiS.

Obsah

1. Obecné zásady použití rostlin při utváření venkovských prostor	1
2. Základní informace.....	5
3. Současnost obce.....	7
3.1 Extravilán	7
3.2 Intravilán	7
4. Analytická a návrhová část	8
4.1 Významná místa v intravilánu obce a jejich zeleň	8
4.2 Ostatní místa v intravilánu obce a jejich zeleň	24
4.3 Zeleň v extravilánu obce	34
5. Orientační propočet nákladů	42
6. Implementační část	46
6.1 Způsob řízení a organizační zajištění naplňování Strategie rozvoje zeleně	46
6.2 Systém financování Strategie rozvoje zeleně	47
6.3 Aktualizace Strategie rozvoje zeleně.....	48
6.4 Monitoring a vyhodnocení naplňování Strategie rozvoje zeleně.....	48
7. Závěr.....	49
8. Zdroje	50

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Zpracovatel:

Svazek obcí "ÚPA"
náměstí T. G. Masaryka 120
549 41 Červený Kostelec
IČ: 71211721

V rámci zpracovatelské organizace dokument vytvořil člen realizačního týmu projektu:

Jméno a příjmení: Jan Lonc, DiS.
Telefon: +420 603 341 442
E-mail: jlonc@volny.cz

Dokument byl vytvořen v rámci projektu „Efektivní správa obcí Červenokostelecka a Českoskalicka“ registrační číslo CZ.03.4.74/0.0/0.0/16_058/0007446. Financování projektu bylo následující: prostředky z Evropské unie (85 %), prostředky ze státního rozpočtu (10 %), vlastní zdroje (5 %).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Kontakty: zpracovatel, objednatel

Zpracovatel:

Jan Lonc, DiS.
Střeziměřice 5
552 04 Chvalkovice, okr. Náchod

Telefon: +420 603 341 442

E-mail: jlonc@volny.cz

Objednatel:

Obec Říkov
Říkov 51
552 03

Telefon: +420 491 453 240

Web: www.obecrikov.cz

E-mail: obec@obecrikov.cz

Starosta obce: Jan Kavan, telefon: +420 724 184 504

Místostarosta obce: Jan Vrzáň, telefon: +420 608 010 576

Úvod

Strategii rozvoje zeleně obce Říkov jsem se snažil pojmut tak zodpovědně, jak mi mé svědomí a mé vědomosti dovolily.

V rámci rozsahu zadání odevzdávám dílo, které by mělo být srozumitelným návodem na úpravu zeleně ve zmiňované obci.

Zda se půjde cestou mých doporučení, či nikoliv záleží převážně na vedení obce, ale i na občanech samotných.

V této práci se odráží mé dvacetileté zkušenosti v oboru a v nemalé míře se zde odráží i některé myšlenky a podněty ze soutěže Vesnice roku, kde jsem jako člen komise působil.

Byl bych tedy moc rád, kdyby se nekopírovaly obce, které získaly několik ocenění a stuh, ale občané si vážili své obce jako cenného originálu, který se s ničím nesrovnává. To, co je na obci výjimečné, se má pečlivě chránit, správně udržovat a citlivě rozvíjet.

Pravdou je, že dobré příklady táhnou a je dobré je následovat. Toto ovšem nelze dělat na úkor zavržení originality vlastní obce.

Zmiňuji to proto, že při hodnocení jsme s komisí měli možnost vidět mnoho krásných vesnic a nezdálo se, že ty obce, které stuhu nejvíce čekaly, ji neobdržely. Mohlo to být způsobené právě tím, že se snažily kopírovat obce oceněné v předešlých letech, ale zapomínaly při tom na svoji výjimečnost. Ty obce, které ocenění nečekaly, byly naopak mile překvapeny. Oceňoval se především cit a intuice, kterou se osvědčené vedení obce řídilo, což bylo z velké části dáno srdečným vztahem k dané obci a respektováním tradic našich předků.

Čas jde stále kupředu a je třeba se smířit s tím, že pokrok jen stěží zastavíme. Doba malebných chaloupek s doškovými střechami a dřevěným roubením, kde se i tep srdce zpomalil, je bohužel za námi. To by nemělo měnit nic na skutečnosti, že vesnice má zůstat vesnicí a projevit by se to mělo zejména v jednoduchosti, přirozenosti a v provázanosti s okolní krajinou.

Tím, že u jednotlivých vybraných částí navrhuji určité změny, neznamená, že by obec byla zcela bez dobrých příkladů, spíše jsem se zaměřil na místa, která drobnými úpravami mohou přispět k vyšší funkčnosti a harmonii daného místa.

Výsledkem odevzdané práce je návod a postup, kterým směrem se má obec z hlediska rozvoje a údržby zeleně ubírat. Díky těmto informacím bude moci vedení obce nejen lépe, efektivněji a kvalitněji udržovat svá veřejná prostranství, ale i snadněji zadávat kritéria při poptávce na detailnější zpracování jednotlivých prováděcích dokumentací.

1. Obecné zásady použití rostlin při utváření venkovských prostor

Zeleň na vesnici výraznou měrou obohacuje charakter krajiny a stejně tak dotváří i její identitu.

Jak dospět ke kvalitní zeleni na vesnici

1. Kvalitním zadáním – co, kde, kdy, proč (moudrý objednatel)
Kvalitním zadáním se rozumí takové zadání, kde objednatel i zhotovitel mají zcela jasno o realizačním výstupu zhotovitele (ať už se jedná o projekt nebo samotnou realizaci). To pochopitelně také znamená, že vedení obce by mělo alespoň z části vidět do problematiky zadaného díla (tj. nenechat se například omámit argumenty, jak jsou tůje bezúdržbové a celoročně zelené, ale vědět, že takové dřeviny rozhodně nepřispějí k umocnění vesnického rázu v jejich obci).
2. Kvalitním projektem (zodpovědný projektant)
Tento bod úzce souvisí s bodem jedna s tím, že projekt opravdu není jen o tom, aby architekt ukázal, co všechno umí vytvořit, ale aby pak jeho dílo bylo možné i prakticky realizovat. O to více pak na vesnici platí rčení „V jednoduchosti je krása“.
3. Projednáním s občany (vstřícnost, trpělivost, čas)
Dost občanů špatně nese skutečnost, když se něco vytváří za jejich zády. Je zde určitý pocit netransparentnosti a různých jiných předsudků. Projednání s občany není vždy lehký úkol, neboť je třeba, aby se alespoň větší část shodla na rozumném výsledku. Vytváříme prostory pro lidi a s lidmi. Jedině tím si můžeme alespoň z části zaručit i vřelejší vztah občanů k výslednému dílu, na kterém se mohli sami podílet.
4. Kvalitní realizací (nejnižší cena není cestou k nejlepšímu výsledku)
Bohužel je povětšinou již v zadání, že nejnižší nabídková cena vyhrává. Pak se ale nemůžeme divit výsledkům realizovaných děl. Tím, že je v zadání nejnižší cena prioritou dáváme jasně najevo, že nám o hodnotný výsledek tolik nejde. Kvalitní dílo s sebou zákonitě musí nést i kvalitně ohodnocený výsledek. Proto je mnohdy lepší si celkové dílo rozdělit na etapy a realizovat ho po částech než se snažit dosáhnout kvalitního díla najednou s minimem prostředků.
5. Kvalitní údržbou
Tato skutečnost je velice často opomíjena a zejména se chybí u akcí realizovaných z dotačního titulu, kde na realizaci se povede získat požadovaná částka peněz, ale na údržbu v následných letech nejsou prostředky (dostatek pracovních sil, odbornost...) a ze strany obce často chybí finance na zadání údržby odborné firmě.
Je třeba myslet na to, že výsadbou rostlin proces nekončí, ale naopak začíná.
Zeleň jako živý organismus by se dal v tomto případě přirovnat třeba k dítěti, kde naše péče nekončí ve fázi, kdy jde dítě do školy, ale pokračuje dál až do jeho dospělosti, což je potažmo velice podobné péči o zeleň. Výchovná fáze nově založené výsadby zeleně je proto hodně zásadní. O co je výchovná fáze kvalitnější, o to je udržovací fáze v pozdějších letech jednodušší.

6. Architekturou budov, která tvoří základní kostru vesnického rázu
Pokud je tato kostra narušena nevhodnými prvky, zeleň nemůže zachránit celkovou situaci, zeleň tvoří pouze doplněk a propojení sídla s okolní krajinou.
7. Novostavbami v obci s jasnými regulativy (zachování uliční čáry, sklon a barva střechy, barva fasády, dělení oken, použité materiály)
Jsou obce a bohužel je jich velice málo, které mají v tomto směru jasno. Vědí, že krásná obec je o harmonii zejména architektonických prvků a těmi jsou stavby.
Zachováním poselství našich předků (jednoduchost, symetrie, proporční vztahy, použité materiály, souladné barevné provedení aj.) dáváme najevo naši úctu a pochopení k původnímu záměru – ke kompoziční skladbě obce. Na tento původní záměr je dle autorova názoru nutné navázat! Protichůdným argumentem pak nemůže být to, že *je jiná doba a vše se mění* – to je sice pravda, ale mění se pouze vnitřní potřeby člověka. Je to jako s lidskou postavou, kde současný člověk má sice jiné potřeby než člověk před sto lety, ale jeho tělo zůstává stále stejné, proto je určitě možné bydlet v domě, který respektuje architektonické hodnoty našich předků, a nejedna stavba je toho dnes důkazem.
8. Kosterními dřevinami v obci domácího původu – převážně listnaté
Každá domácí dřevina je zdrojem potravy a domovem pro mnoho užitečných živočichů. Mnoho živočichů potřebuje ke svému životu pouze určité dřeviny (pokud v krajině tyto dřeviny chybí, jsou živočichové ohroženi.)
Užiteční živočichové tvoří přirozený řetězec a dochází tak k redukci škůdců, pomoci při opylení, přilákání ostatních živočichů aj. Domácí dřeviny spolu s živočichy jsou tedy významnými tvůrci ekologické stability v krajině.
Domácí dřeviny jsou esteticky působivé, proměnlivé během celého roku, působí přirozeně a nepůsobí cizí v naší krajině.
Tvoří harmonii s okolní krajinou (krajina přirozeně prostupuje do intravilánu obce a naopak). Jsou užitečné z hlediska úkrytu, hnízdění a jako potrava mnohým živočichům.
Bývají součástí přirozeně se vyskytujících společenstev v krajině (topol, olše, vrba = mokřadní nivy).
Jsou cennou potravou i pro nás (ovocné stromy, léčivé květy, kůra, listy apod.).
Nelze opomenout ani využití dřeva jako stavebního nebo jinak umělecky cenného materiálu (truhlářství, tesařství, řezbářství...).
- Díky použití domácích dřevin se projevuje naše individualita dané oblasti, regionu i státu.
9. Použitím rostlin domácích i zdomácnělých (pivoňka, šeřík apod.)
Výjimečně lze použít tvarový nebo barevný kultivar domácích dřevin (malokorunná lípa, červenolistá líska, okrasná jablono, plnokvětá třešeň v místě, kde je ovoce nežádoucí aj.). Je to dáno převážně pozměněnými podmínkami (ať už půdními nebo prostorovými), kde by jinak běžný druh domácí dřeviny neplnil funkci na něj kladenou.
10. Použitím lokálních, přírodě blízkých materiálů
Jedná se o lokální materiály (kámen, dřevo, místní deponie ornice aj.). Tyto materiály jsou nejen cenově přijatelné (díky krátké vzdálenosti přepravy), ale tvoří pak společně s ostatními místními materiály Genius loci (ducha místa). Jedná se i o společnou provázanost prvků na úrovni energetické.

11. Respektováním stávajících dominantních prvků v obci

Stávající dominantní prvky tvoří kostru celé obce a nejen na nich pak závisí ostatní prvky drobnějšího charakteru (nižšího významu). Příkladem nerespektování dominantních prvků může být třeba kostel na návrší osázený kolem dokola smrky nebo borovicemi. Tím potíráme nejen hodnoty obce, ale přicházíme o spoustu cenných možností, jako je např. hezký výhled do širého okolí, význačný orientační bod v krajině aj.

12. Utvářením kompozic zeleně tvořící jednotu s okolními stávajícími vegetačními prvky

Úpravy zeleně v obci mají výraznou vazbu na okolní krajinu.

Příkladem je použití stejných druhů dřevin v obci, které rostou v blízkém okolí, ve volné krajině (alespoň druhově), kvetoucí plané třešně nebo jabloně, kde dochází ke splynutí a sjednocení urbanizované i volné krajiny jako celku.

13. Respektováním měřítka dřevin vůči prostoru

Tato zásada se také často porušuje tím, že se zasadí do malého prostoru velké stromy, ale někdy se to děje i naopak, kdy na vesnici se použije kulovitá forma dřeviny v místech, kde by se krásně vyjímal vzrostlý strom ve své plné kráse.

14. Zapojením mládeže a občanů do přípravy i realizace děl

Chceme-li něco změnit, musíme v první řadě začít u dětí. Pokud se mládež od mala naučí, že zeleň je živý organismus a že na ní závisí naše existence, pak se předpokládá, že se v dětech vybuduje k zeleni kladný vztah, který se v pozdějších letech promítne i např. do snížení vandalizmu a k větší úctě ke stromům a ostatní zeleni.

Současné problémy zeleně na vesnici

Nevhodné úpravy zeleně na návsi – snaha přiblížit se městu, spolu s nevhodnými výsadbami dřevin tzv. nepromyšlené kompozice s cizím sortimentem dřevin – tuje, cypřišky, jalovce, stříbrné smrky, spolu s nedostatkem prostoru pro kořeny.

Satelitní výstavba domů, kde nalezneme spoustu barev, tvarů a struktur, a dovolím si použít výrazu „chaotické hroudy“. Mnohdy je při stavbě použit nesourodý materiál, který je dovezen i ze vzdálených koutů světa a svým složením se mnohdy řadí k nebezpečnému odpadu a bude s ním jednou nakládáno jako např. dnes s azbestem. Projekt některých domů s sebou nese všemožnou snůšku nápadů stavebních architektů a majitelů, jen ne sounáležitost a harmonii s okolím. Povětšinou se jedná o pozemky, které jsou do posledního metru využity na výstavbu domů, a na zeď bohužel nezbývá prostor. Tím vzniká v obci dost velký kýč, který nelze zelení nijak napravit.

Kontejnery na tříděný odpad, které svojí barevností, tvarem, materiálem a mnohdy i umístěním neharmonizují se svým okolím. Jiná situace by byla v případě kontejnerů provedených v jedné bílé barvě s názvy odpadů, které do nich patří.

Nekvalitní údržba ploch (neodbornost a záporný vztah k zeleni jako k něčemu podřadnému a méněcennému). Málokdo si uvědomuje tu obrovskou časovou náročnost, než dosáhne zeď svého objemu, který plní svoji opravdovou funkci až po desítkách let. Proto jakýkoli zásah do živého stromu je třeba pečlivě zvážit, ale hlavně si dopředu uvědomit možné následky našeho počínání.

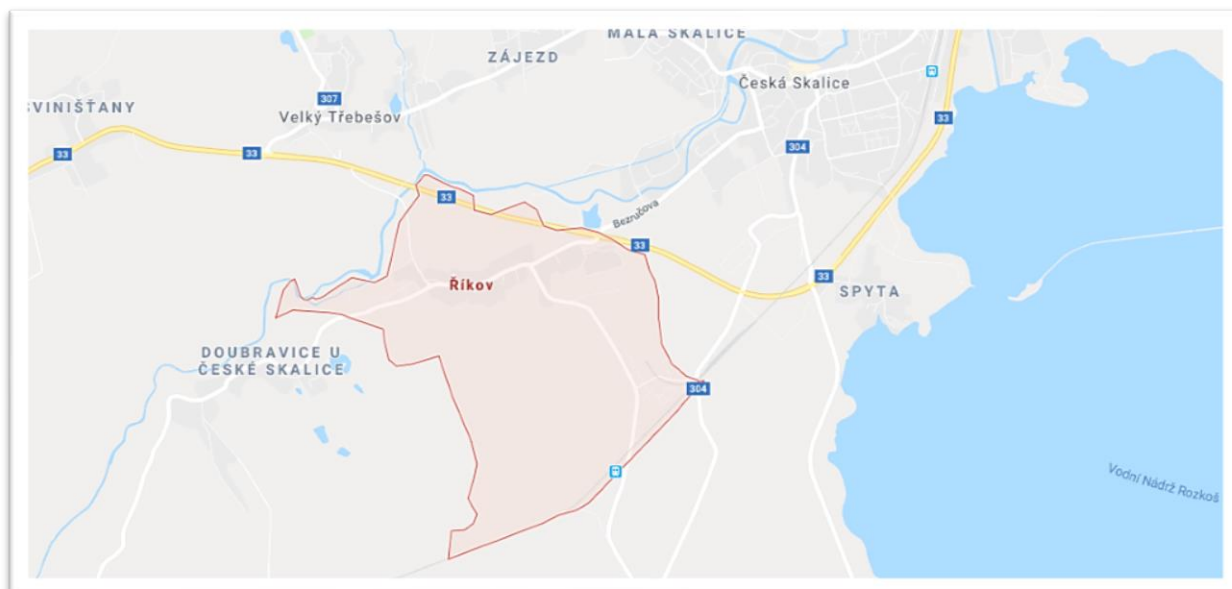
Význačný český zahradní architekt Josef Kumpán roku 1939 pronesl:

„Dnešní venkovský člověk, který má k dispozici nejrychlejší a poměrně laciné dopravní prostředky, přejímá nesmyslně módu měst, upravovat své okolí podle městského vzoru. A tuto městskou zahradu kopíruje člověk v prostředí, které je obklopeno krásnými háji, ovocnými sady, pestrými loukami a bublajícími potůčky.“

2. Základní informace

Název obce: Říkov
Kraj: Královéhradecký
Okres: Náchod
GPS souřadnice: 50.384288N, 16.016828E
(Místopisy.cz, 2018)

Počet částí: 1
Katastrální výměra: 247 ha
Počet obyvatel: 215
Nadmořská výška: 274 m n. m.
(Oficiální stránky obce, 2018)

(Google maps, 2018)

Historie a přírodní podmínky

Název obce se v minulosti několikrát měnil z Říkov na Říkov. Ještě v roce 1982 uváděl Statistický lexikon obcí ČSSR název obce Říkov. Statistický lexikon obcí z roku 2005 již uvádí název Říkov.

První zmínka o obci pochází z roku 1366, doložitelná písemná zmínka je z roku 1436.

Pamětihodností v obci Říkov není mnoho, nejvýznamnější je kaple sv. Andělů Strážných na návsi z první poloviny 19. století.

V Říkově se těžila cihlářská hlína. Území je tvořeno bělohorskými vrstvami křídového útvaru, které se skládají z níže položených opukových vrstev a částečně z výše položených slinitých břidlic. Pozemky jsou různě propustné podle síly vrstvy opuky a štěrku. Mnohá pole a louky bývaly na jaře dlouho nepřístupné pro silné zamokření. Níže položená část je ovlivněna regulací řeky Úpy. Jižní část obce se nachází na pahorkovitých okrajích úpského údolí, které bylo také odvodněno.

Říkovští zemědělci měli svá pole většinou za svým stavením v jednom pruhu až k vlakové zastávce. Ta se sice nacházela na říkovských pozemcích, ale nesla jméno Jesenice.

V letech 1837–1838 se v blízké České Skalici stavěla přádelna bavlny. Říkovští hospodáři se toho obávali, protože v okolí se pěstoval kvalitní len a mnoho lidí se živilo jeho předením a tkalcovstvím. (Sedláci měli příjem za len, přadláci za přízi, tkalci za plátno a pláteníci je rozváželi do světa).

V Říkově se pěstovalo velké množství ovocných stromů (jabloně, hrušně, vinná réva, slivoně). Jedna z největších úrod byla v roce 1886. Také zde bylo rozšířeno včelařství.

Na Mlýnském potoce byla vodní nádrž pro případ ohně. V Říkově byl jen jeden malý rybníček, kam ale přitékalo pouze málo povrchové vody. Již v roce 1965 se uvažovalo o jeho zavezení, ale to se uskutečnilo až v roce 1982. V rámci brigád si na jeho místě občané upravili dětské hřiště.

Řeka Úpa teče okolo Říkova pouze v délce 1 km. Pod vsí teče Mlýnský potok. Úpa způsobovala v minulosti velké povodně (v letech 1804, 1827, 1834, 1843, 1882, 1897). V roce 1905 byla řeka regulována, a tak z velké části zabránila povodni v roce 1927.

Při povodni v roce 1897 se deset občanů zachránilo před povodní na jabloni, u které je dodnes pomník připomínající tuto událost. Jablono s deseti červenými jablky se také stala součástí obecního znaku, který tvoří modrý štít a anděl. Modrý štít a anděl jsou převzaty z erbu rodu Bironů, kteří vlastnili Říkov od roku 1792 do roku 1839. Petr Biron byl vévoda Kuronský a Zaháňský a od roku 1800 vlastnila Říkov jeho dcera – vévodkyně Kateřina Vilemína (paní kněžna z Babičky).

Povodně ohrožovaly životy a majetek občanů Říkova. Koncem 19. století se začala zakládat vodní a meliorační družstva na základě zákona o vodě z roku 1870. Spojené vodní družstvo Úpa se sídlem v České Skalici vzniklo 14. 8. 1899 a prvním předsedou byl princ Vilém Schaumburg-Lippe, který měl bohaté zkušenosti s melioračním systémem na svém sídle v Ratibořicích. V roce 1899 družstvo nabídlo stavbu nového železného mostu přes Úpu k Říkovu. Práce se prováděly v letech 1901–1906. Po jeho zprovoznění byla stanovena přesná pravidla provozu a udržování celého melioračního systému. Říkovský jez sloužil k zadržování jarních přívalových vod. Po roce 1950 se systém přestal udržovat a v současnosti je nefunkční.

(Zdroj: Ptáčková Jana, Střípky z historie obce Říkov)

3. Současnost obce

Obec Říkov leží v jihozápadní části okresu Náchod, asi 2 km od České Skalice. Od této obce leží ve vzdálenosti 8 km jihozápadně město Jaroměř, 10 km východně město Nové Město nad Metují a 11 km východně město Náchod.

V obci najdeme i prodejnu potravin.

Na severu protéká řeka Úpa a jižně se rozprostírají sady. Východně se nachází vodní nádrž Rozkoš.

Pro volnočasové aktivity je obyvatelům k dispozici sportovní hřiště, tenisový kurt a dětské hřiště. V budově obecního úřadu je knihovna, mandl a obecní prodejna potravin.

V obci Říkov převládá bytová zástavba. Najdeme zde však také několik firem a živnostníků. Severozápadně se nachází hospodářská usedlost využívaná pro komerční účely.

[\(https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10490/rikov/\)](https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10490/rikov/)

3.1 Extravilán

Bezprostředně na soukromá stavení navazují převážně zemědělské pozemky – pole, kde pak dále z východní strany obec Říkov obklopuje jehličnatý les Rousín, za kterým se nachází vodní nádrž Rozkoš. Na severní a západní straně obce protéká řeka Úpa a z jižní strany na obec navazují ovocné sady.

3.2 Intravilán

V Říkově je centrum návsi soustředěno ke středu obce, kde se nalézají hlavní dominanty obce kaple sv. Andělů Strážných, dále obecní úřad s potravinami a knihovnou. Za obecním úřadem je pak sportoviště.

4. Analytická a návrhová část

Návrhová část dělí zeleň do tří kategorií:

Významná místa v intravilánu obce a jejich zeleň:

Jsou to převážně místa, která tvoří tzv. kostru obce, což může být dáno jejich architektonickou hodnotou, umístěním na strategických místech nebo jejich frekvencí návštěvnosti. (kostel, hřbitov, škola, obecní úřad, náves aj.).

Ostatní místa v intravilánu obce a jejich zeleň:

Jsou to místa, která v obci hrají úlohu dotváření celkového dojmu z obce, ale nehrají v obci dominantní úlohu (autobusová zastávka, zeleň u budov bez přídatku zvláštní historické hodnoty, zeleň sportovních areálů apod.).

Zeleň v extravilánu obce:

Zelené plochy mimo zastavěná území obce, která významně ovlivňují nejen krajinný ráz, ale nemalou měrou i život samotných obyvatel obce (aleje, remízky, tůňky aj.).

4.1 Významná místa v intravilánu obce a jejich zeleň

Místa, která v současné době tvoří v zastavěném území obce významnou hodnotu, kterou je třeba chránit a dobře o ni pečovat.

- **Kaple sv. Andělů Strážných**
- **U křížku**
- **Prostor u sochy Panny Marie pomocnice křesťanů**
- **Prostor před obecním úřadem**
- **Náves**
- **Stavby podtrhující ráz obce**

Kaple sv. Andělů Strážných

Současný stav – foto

Kaple sv. Andělů Strážných se nachází na návsi a její vznik se datuje do první poloviny 19. století.

Kdysi u kapličky rostly dvě košaté lípy a kousek dál další dvě. Mnoho let zde měli hnízdo čápi. Kaple byla nově opravena a její opravou se vhodně zdůraznily její dosavadní hodnoty.

Zde není třeba výrazných změn, jde spíše o změny drobné, které by měly dát místu více sjednocující charakter.

Pro výsadbu vzrostlejší zeleně je zde málo místa, možností je výsadba keře jako ukončení pohledu na kapli. Květy by se pak mohly využít v kapli na výzdobu (šeřík, hortensie, tamaryšek, pivoňka aj.).

Přednosti:

Hezká proporční a dominantní stavba v centru obce.

Stavba byla citlivě zrestaurována.

Dominantní kaple je díky jejímu nasvětlení, které je výrazným prvkem i ve večerních hodinách.

Okolní stavení čistého a jednoduchého venkovského vzhledu vhodně doplňují dominantní roli kaple.

Vzrostlé lípy poblíž kaple dodávají místu měřítko, hloubku a spojení s okolím.

Nedostatky:

Kaple má ve svém bezprostředním okolí omezené prostorové podmínky, potřebné pro vyniknutí její dominantní funkce.

Sloup elektrického vedení narušuje klidný pohled na dominantní stavbu a kontejnery na tříděný odpad se nepatříčně dostávají do pohledového střetu s dominantou.

Autobusová zastávka svým architektonickým a materiálovým vyjádřením nekoresponduje s prvky, které by si tak význačné místo zasloužilo.

Betonové mobilní nádoby nejen že na náves nepatří, ale narušují i klidný pohled na návesní centrální prostor.

Skupinová výsadba keřů v travnaté ploše působí městským dojmem a nemá příliš silný kompoziční účinek.

Možná řešení:

Pohled na kapli ukončit nižší dřevinou harmonického vzhledu, zvyšující význam daného místa.

Prostor návsi co nejvíce uvolnit od různorodých materiálů, městských dřevin, umělých struktur, pro dosažení většího sjednocení prostoru.

Navržené řešení

U křížku

Kamenný křížek (socha Svatého kříže) se nachází poblíž obecního úřadu na křižovatce směr Česká Skalice a Velká Jesenice.

Nalézá se na parcele č. 88, která náleží do vlastnictví obce Říkov.

Současný stav – foto

Přednosti:

Vhodné strategické místo na křižovatce.

Hezké umělecké dílo připomínající duchovní stránku života a odkazující na historii našich předků.

Původně vysazené šeríky po stranách křížku byly vhodnějším záměrem než současné túje.

Nedostatky:

Dominantní a architektonicky cenné dílo je narušeno spoustou prvků, které tříští a narušují celkovou hodnotu původního záměru.

Současné túje, rámuji křížek nepatří do venkovského prostředí.

Sloupy elektrického vedení včetně el. rozvodových skříní silně narušují celkový dojem z místa.

Možná řešení:

Elektrické vedení, pokud možno, dát do země nebo v budoucnu realizovat tak, aby nebylo ve střetu s výraznými dominantními prvky v obci.

Stávající křížek orámovat nižšími stromy, které nebudou do budoucna ohrožovat samotné dílo ani elektrické vedení. Přesto, že se vysadí malokorunné stromy, je třeba dbát o udržení kompaktního stavu pomocí odborně vedeného řezu. Na rozdíl od klasických velkokorunných stromů půjde spíše o mírný řez.

Navržený stav – nejvhodnější řešení

Navržený stav – vhodné řešení

Prostor u sochy Panny Marie pomocnice křesťanů

Tato socha z roku 1899 se nachází na západním konci obce, na obecní parcele č. 396/25.

V padesátých letech 20. století se u sochy ještě konaly májové pobožnosti a v okolí sochy byl parčík oplocený drátěným pletivem. Rostly zde jedle, jalovce a květiny.

V současnosti obec nechala okolí sochy předělat a momentálně je za sochou vysazena malokorunná lípa, která potřebuje více času k vytvoření listové hmoty, neboť oproti klasické lípě roste pomaleji. Bylo by určitě vhodné vytvořit kolem stromu kruh, zamulčovaný drcenými štěpkami nebo kůrou, pro udržení větší vláhý v půdě. Tímto opatřením se také sníží riziko poškození kmínku, při ožínání strunovou sekačkou.

Nedávný stav – nevhodná výsadba (foto google maps)

Současný stav – foto

Vizualizace současné výsadby, představa cca za 15 let

Z vizualizace po 15 letech je vidět, jak je jednotné pozadí sochy důležité. V pozadí sochy byla zcela nevhodně zvolena křiklavá a do prostředí vesnice příliš transparentní barva fasády, která na sebe zbytečně strhává pozornost.

V případě, že by byla fasáda domu bílá, socha jako dominanta by mohla lépe na neutrálním pozadí vyniknout.

Prostor před obecním úřadem

Prostor před obecním úřadem tvoří dvě parcely. Obecní parcela s číslem 9 a parcela s číslem 396/21.

Současný stav – foto

Prostor před obecním úřadem zpestřit kvetoucími trvalými výsadbami, pro zvýšení reprezentačního charakteru místa.

Přednosti:

Vhodné místo pro obecní úřad, v centru obce.

Samotná budova je architektonicky zdařilé dílo, které obsahuje prvky modernější architektury, ale přesto jsou respektovány hlavní rysy venkovských staveb (sedlová střecha, dělená okna, symetrie a proporce budovy).

Zelené plochy před budovou jsou zdařile rozvrženy.

V travnaté ploše byla vysazena lípa a zbudováno odpočívadlo.

Nedostatky:

Poměrně harmonický prostor před budovou je narušen nejednotným vzhledem kontejnerů na tříděný odpad.

Současné cypřišky vysazené v travnaté ploše, nepatří do venkovského prostředí.

Sloupy elektrického vedení narušují celkový dojem z místa.

Možná řešení:

Elektrické vedení, pokud by to bylo časem možné, skrýt do země.

Uvolnit travnatou plochu od jehličnatých dřevin, nevhodných do návesních prostor.

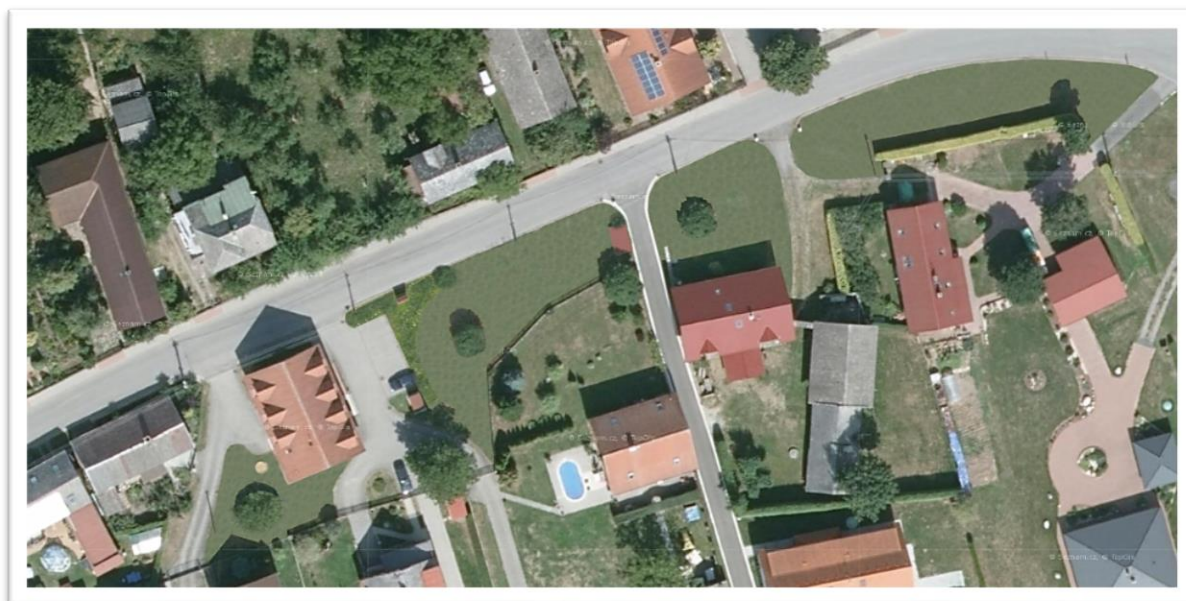
Stávající kontejnery seskupit do sjednocujícího přístřešku.

Navržené řešení

Návrh vychází z výše popsaných rozborových skutečností.

Došlo k odstranění jehličnatých dřevin, čímž se prostor více ucelil a sjednotil. Kontejnery na tříděný odpad byly odsunuty od hlavní komunikace na vedlejší a sjednoceny dřevěným přístřeškem. Tento přístřešek je možné přizdobit popínavou rostlinou pro zvýšení estetického dojmu.

Před obecním úřadem vznikl záhon kvetoucích trvalek proměňující se během roku a tvořící tak silnější estetický dojem místa.

Navržené řešení – půdorys (www.ikatastr.cz)

Vizualizace trvalkového záhonu směrem od obecního úřadu

Vizualizace umístění přístřešku na kontejnery (podklad google maps)

Náves

Jako prostor hlavní návsi v obci by se dal definovat prostor v okolí kaple. Náves se nachází na parcele č. 396/1.

Současný stav – foto

Přednosti:

Vhodné místo pro návesní prostor (cca uprostřed obce).

Kaple byla citlivě zrestaurována a tvoří tak výrazný dominantní prvek v prostoru návsi.

Díky nasvětlení kaple je prostor návsi výrazným místem i ve večerních hodinách.

Vzrostlé lípy poblíž kaple jí nejen rámují, ale dávají prostoru měřítko, hloubku a spojení s okolím.

Nedostatky:

Sloup elektrického vedení narušuje klidný pohled na dominantní stavbu.

Kontejnery na tříděný odpad se nepatřičně dostávají do pohledového střetu s dominantou.

Autobusová zastávka svým architektonickým a materiálovým vyjádřením nekoresponduje s prvky, které by si tak význačné místo zasloužilo.

Betonové mobilní nádoby nejen že na náves nepatří, ale narušují i klidný pohled na centrální prostor návsi.

Skupinová výsadba jehličnatých keřů v travnaté ploše působí městským dojmem a pravděpodobně byly vysazeny kvůli zakrytí pohledu na kontejnery.

Možná řešení:

Pohled na kapli ukončit nižší dřevinou harmonického vzhledu, zvyšující význam daného místa.

Prostor návsi co nejvíce uvolnit od různorodých materiálů a městských dřevin, pro dosažení většího sjednocení prostoru.

Autobusovou zastávku sjednotit ve stejném provedení jako zastávku směrem na Velkou Jesenici.

Čím blíže jsou prvky ke kapli, tím nižší je možnost panoramatického pohledu ke kapli.

Nejlepší by bylo přesunout zastávku na jiné vhodnější místo mimo hlavní pohled (vizualizace č. 2).

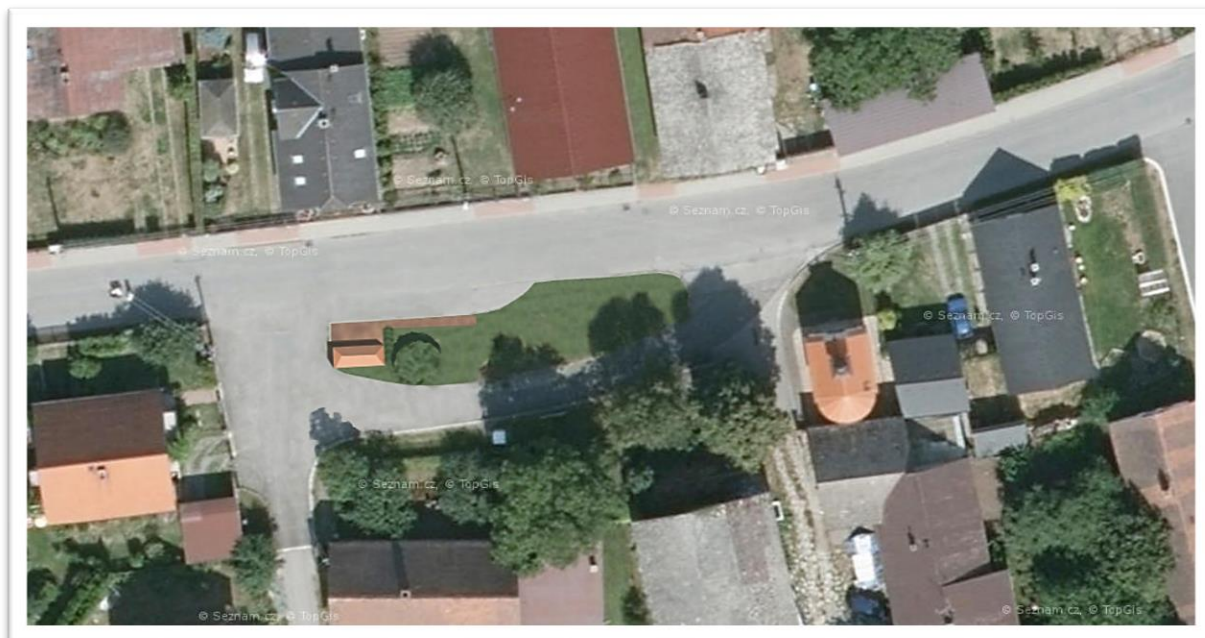
Navržené řešení – nejvhodnější stav

Vizualizace 2 – vhodné řešení

Navržený stav – půdorys (www.ikatastr.cz)

Stavby podtrhující ráz obce

Jsou to stavby vesnického charakteru, které vnáší do obce harmonii a některé propojují minulost se současností. Nemusí se striktně jednat o stavby historické, ale mohou to být i stavby nové, respektující původní architektonický ráz obce. Pár jich bylo vybráno (viz níže).

Stavba č. p. 49 – (foto Google maps)

Stavba typického venkovského charakteru s bílou fasádou, sedlovou střechou a zelenými okny. Zelená barva se opakuje na dřevěné konstrukci verandy a venkovním altánu. Dřevěný plot s kosterními dřevinami přírodního charakteru (bříza) propojují stavbu s okolní krajinou.

Stavba č. p. 63 – (foto Google maps)

Proporční vesnické stavení, orámované vysokými stromy v dostatečné vzdálenosti od domu.

Hospodářská stavba u č. p. 23

Hezky dochované vesnické prvky, které jsou dnes již spíše historickou hodnotou.

Stavba č. p. 9

Hezká proporční stavba udržovaná v původním venkovském provedení.

Stavba č. p. 106

Novější stavba, která svými architektonickými prvky zapadá do venkovského prostředí. Zeleň je zde nositelem měřítka, hloubky vnímaného obrazu a konkrétně ořešák, byť je na sousední parcele, navozuje venkovskou atmosféru.

Stavba č. p. 85

Nová stavba, která navazuje na původní stavby bílou fasádou, sedlovou střechou a celkovou symetrií. Zeleň by pak měla plnit funkci okrasnou a rekreační blíže k domu a směrem k hranici pozemku by měla navazovat na krajinu (ovocné stromy, bříza, lípa, habr...).

4.2 Ostatní místa v intravilánu obce a jejich zeleň

Místa, která v současné době tvoří v zastavěném území obce hodnotu, kterou se snažíme udržet nebo zvýšit drobnými úpravami uskutečněnými i na základě ideových skic.

- **Prostor za obecním úřadem**
- **Nový chodník u průmyslové zóny**
- **Sokolská klubovna**
- **Obecní zeleň u nové zástavby**
- **Pozemek s borovicí**

Prostor za obecním úřadem

Přednosti:

Místo se sousední stavbou respektující venkovský ráz.

Nedostatky:

Prázdná travnatá plocha, která by mohla mít vhodnější zakončení průhledu od silnice.

Plastová skruž čističky čnicí nad travnatým terénem na sebe upoutává pozornost.

Sousední venkovská stavba orámovaná tují – nevhodnou dřevinou do vesnických prostor.

Možná řešení:

Do travnaté plochy vysadit dominantní keř, který by vhodněji ukončoval pohled a zároveň by tvořil rámec hezké venkovské stavbě.

Prstenec skruže čističky čnicí nad zem změkčit vhodným osázením (plazivé keře, trvalky (Bergenia, Vinca...)).

Foto – současný stav

Prostor za obecním úřadem – vizualizace (podklad google maps)

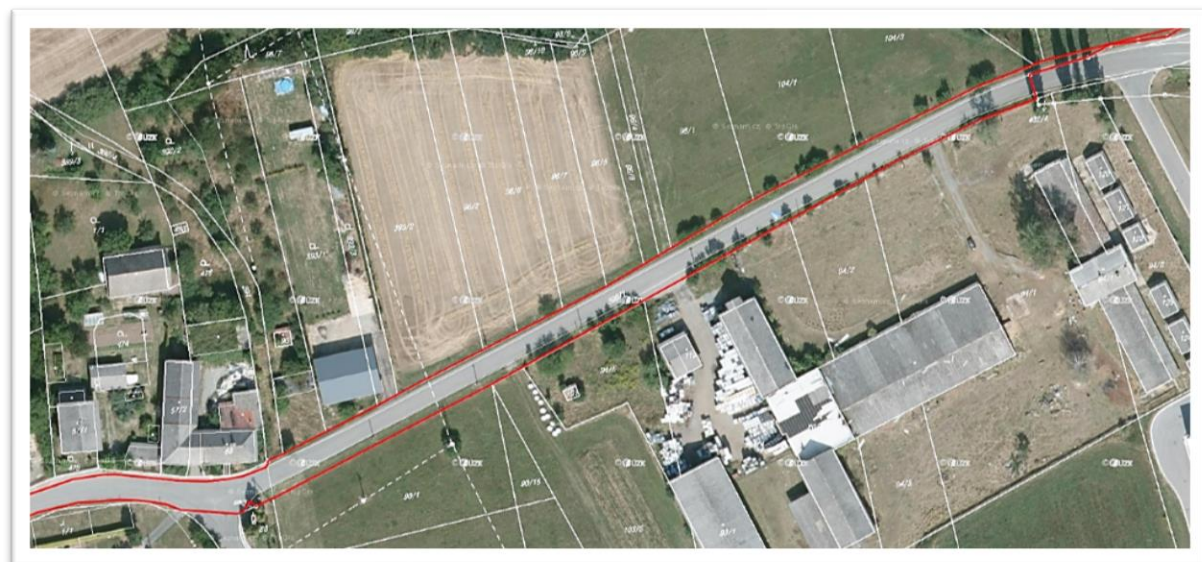
Nový chodník u průmyslové zóny

Parcela č. 398/1 je plocha náležící do majetku Správy silnic Královéhradeckého kraje. V minulosti zde bývala ovocná alej. Nově zde byl zbudován chodník s veřejným osvětlením.

Současný stav – foto

Současný stav – půdorys (www.ikatastr.cz)

Přednosti:

Nově se podařilo vybudovat chodník s osvětlením v místě, které nebylo dříve příliš bezpečné.

Nedostatky:

Málo míst k odpočinku – posezení (zejména pro starší lidi).

Absence zeleně – holá pláň nezačleňující obec do okolní krajiny.

Možná řešení:

Místo, kde momentálně chybí zeleň. Nejlépe by bylo vrátit do těchto prostor stromy. Vyskytují se zde některá úskalí, která výsadbě stromů příliš nepřejí - stávající osvětlení, podzemní sítě technického vybavení, omezené prostorové podmínky, vlastnická práva aj. Pokud by se podařilo do těchto míst vysadit stromy, pak by to měly být stromy s úzkou korunou př. *Acer platanoides 'Columnare'*, *Populus nigra 'Italica'*, *Betula pendula*, *Carpinus betulus 'Frans Fontaine'* aj. Případně by to mohla být zeleň keřová, jako je javor tatarský, myrobalán třešňový apod.

Na opačné straně komunikace také bohužel není nedostatek prostoru pro výsadbu zeleně. Bude třeba se dohodnout s vlastníky dotčených pozemků a podrobně vysvětlit záměr. Bylo by také dobré na cca dvou až třech místech zhotovit lavičky pro možný odpočinek.

Navržený stav – úzkokorunné stromy

Sokolská klubovna

Pozemek, který zakoupila obec jako místo k setkávání občanů převážně při významných společenských akcích. Řešený prostor se nachází na více parcelách ve vlastnictví obce (p. č. 127/1, 127/7, 124/1, 124/3, 404/1).

Pozemky na sebe navazují a nachází se na východním okraji obce v klidné, málo osídlené části.

Nachází se zde stávající stavba na parcele č. 77 se zastavěnou plochou 387 m².

V současné době se uvažuje o náplni a využití budovy a okolních prostor, které zřejmě s novým záměrem a potřebami získají jiný charakter.

Současný stav – foto

Přednosti:

Místo má své osobité kouzlo a atmosféru, která je převážně dána původním koncepčním návrhem stavby a přilehlých pozemků. Stavba je symetricky a proporčně souladná a terénní modelace byla také koncepčně řešena v souladu s historickým posláním místa.

Současný stav – půdorys (www.ikatastr.cz)

Nedostatky:

Momentálně není zcela jasné, jaká stavba zde bude stát a jakou náplň bude plnit. S největší pravděpodobností to bude dřevěný přístřešek pro společenské akce. Současná budova je moc hezká, proporční stavba hodící se do daného prostředí, ale bohužel nesplňuje podmínky, které jsou na ni od obce kladeny.

Místo je poněkud vzdáleno od centra obce.

Možná řešení:

Momentálně nelze určit řešení zeleně. Až bude zcela jasná náplň daného místa, bylo by ideální v maximální možné míře zachovat zeleň současnou, s výjimkou dvou vzrostlých tují.

Obecní zeleň u nové zástavby

Parcela č. 46/21 se nachází na západním okraji obce, v území s novou výstavbou domů. Je to prostor, který je komponován k funkci převážně estetické, ale plní i doprovodné funkce, jako je např. odpočinková, krycí, filtrační apod.

Na pozemku se nachází jehličnaté a listnaté keře a jsou zde také umístěny kontejnery na tříděný odpad. Funkce relaxační je potlačena zarostlým přístupem k lavičce a umístěnými kontejnery na tříděný odpad v zorném poli při pohledu z lavičky, včetně zaparkovaných aut.

Současný stav – půdorys (www.ikatastr.cz)

Přednosti:

Zeleň zde byla vysazena s cílem zvýšení estetického dojmu místa.

Prostor spojuje veřejnou – obecní zeleň se zahradním prostorem, který na toto místo bezprostředně navazuje a kde se podobné dřeviny nacházejí.

Nedostatky:

Za velkou nevýhodu považují rozprodání orné půdy na stavební parcely bez předem definovaného urbanistického konceptu. Tím se rozumí to, že je prostor rozprodán tak, aby se z něj utržilo co nejvíce finančních prostředků, a to bez ohledu na plochy zeleně, které by měly neodmyslitelně k takovým záměrům patřit a vyrovnávat tak deficit krajiny co se týká ekologické stability. Nová výstavba domů s sebou nese i určité potřeby obyvatel na estetiku, ale i na praktickou stránku jako je pohybová aktivita obyvatel, setkávání lidí, prostor pro hry dětí a mládeže, vodní plocha jako důležitý klimatizační a krajinářský prvek apod.

Takto ucelený koncept by měl zahrnovat celkový plán, což se v mnoha případech bohužel neděje. Jinými slovy by takový koncepční plán neměl být zpracován pouze jedním subjektem, ale na jeho výsledku by se mělo podílet více specializovaných oborů v dílčích oblastech (krajinářství, vodohospodářství, stavebnictví, sportovní odvětví, historické a kulturní, ekologické, dopravní aj.). Jedině tím může vzniknout strategický a prakticky využitelný plán.

Kontejnery na tříděný odpad narušují svým nejednotným vzhledem celkový dojem z místa.

Lavička je mezi keři poněkud hůře přístupná.

Dva ostrůvky zeleně jsou rozděleny parkovištěm.

Současný stav – foto

Možná řešení:

Na pozemku se nachází lavička, jako prvek k odpočinku, ale zároveň je to prostor, kde jsou umístěny kontejnery na tříděný odpad. Funkce relaxační je tím mírně narušena. Vhodnější by bylo umístit kontejnery tak, aby byly mimo zorné pole při pohledu z lavičky. To se provede buď jiným umístěním a natočením lavičky nebo jiným umístěním kontejnerů, případně jejich kombinací a zakrytím tvarovaným živým plotem nebo dřevěným oplocením. Možné je i zakrytí pozinkovanou kovovou sítí, porostlou popínavou zelení.

Jak moc je, či není tento prostor využíván k odpočinku, je otázka, neboť je zde i menší prostor pro parkování vozidel a tím se těžko dosáhne esteticky příjemného pohledu z lavičky. Lépe by bylo umístit lavičku někde s výhledem do volné krajiny.

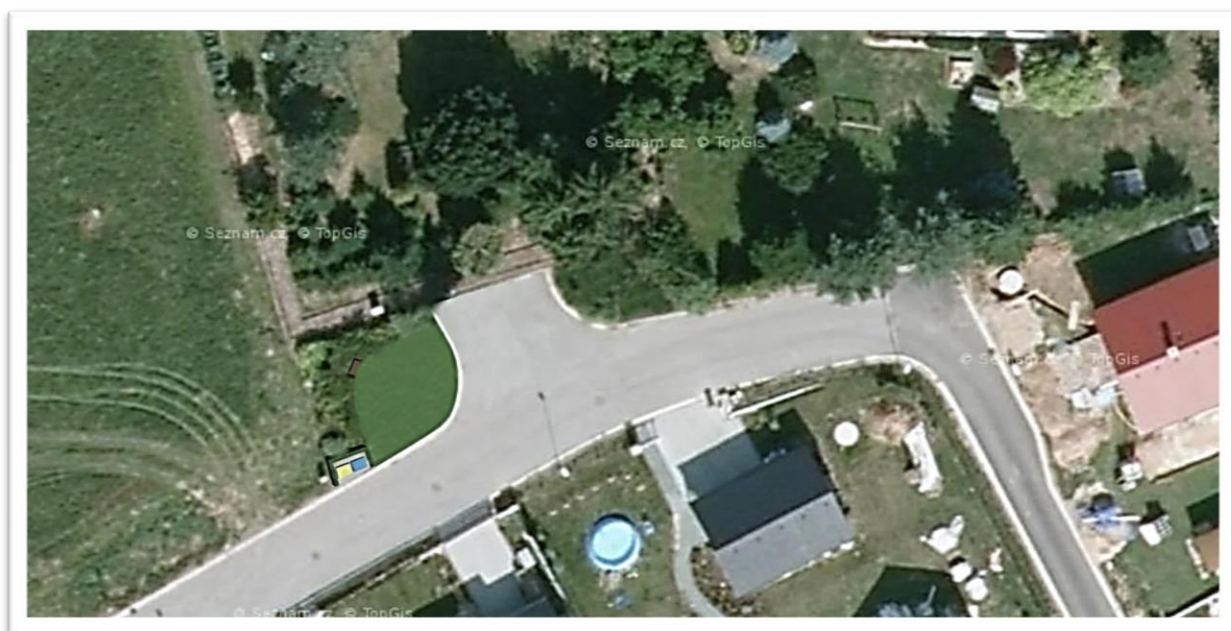
Řešení:

Prostor zamulčovat drcenou kůrou pro lepší udržení vláh v půdě a pro zabránění zaplevelení ruderním porostem.

Kontejnery umístit tak, aby nebyly ve střetu při pohledu z lavičky.

Vhodně umístit lavičku tak, aby nebyla v pohledovém střetu s kontejnery a aby k ní byl pohodlný přístup.

Zachovat stávající perspektivní dřeviny a ostatní dle nového záměru vhodně přesadit nebo odstranit.

Navržené řešení – půdorys (www.ikatastr.cz)

Navržené řešení – vizualizace

Obecní prostor s borovicí

Obecní pozemek s parcelním číslem 36/3 se nachází blíže k západnímu konci obce, směrem k Velkému Třebešovu. Je to čistý upravený prostor, na kterém roste vzrostlá borovice černá. Tato borovice je tvarovaná tak, aby nebránila provozu a vhodně doplňuje celkový prostor.

Foto – současný stav

4.3 Zeleň v extravilánu obce

Místa v krajině, která dávají obci možnost větší integrace do okolního prostředí, které je natolik důležité, že bez něho obec ztrácí své kořeny a nemá ani trvale udržitelnou budoucnost.

- **Pomník k povodním v červenci 1897**
- **Polní cesta u sadu**
- **Obecní parcela na jihovýchodním okraji obce**
- **Stromořadí u mlýna**

Extravilánová zeleň ovlivňuje zejména:

- snížení síly větru v obci
- snížení vysokých letních teplot a zvýšení vzdušné vlhkosti v obci
- snížení hluku a prachu v obci
- snížení jedovatých pesticidních zplodin na soukromých zahradách (převážně v okrajové části obce)
- zvýšení úrodnosti ovocných stromů v soukromých zahradách a zvýšená produkce medu (vhodní opylovači, medonosné rostliny)
- snížení půdní eroze
- estetickou hodnotu v krajině (průhledy, výhledy, orámování propojení obce do krajiny ...)
- faktory, zejména pro zachování ekologické stability (pojmutí vodních srážek – zásadní při přívalových deštích, jako úkryt pro dravce lovcí na polích myši, jako potrava a hnízdění mnohých obratlovců aj.)

Pomník k povodním v červenci 1897

Pomník se nachází na konci obce a postaven byl jako připomínka událostí velkých povodní, při kterých se díky stromu (jabloni) zachránili lidé. Dříve v těchto místech rostly v aleji jabloně a třešně a právě z těchto důvodů jako připomínku, zde byly vysázeny k cestě třešně a jsou zde vysázeny i (tzv. slupcovité) jabloně.

Přednosti:

Pomník jako hezké umělecké dílo z přírodního materiálu odkazující na minulé události v obci.

U pomníku roste vzrostlý jabloňový strom.

Někdo zde vysadil v řadě s pomníkem třešňové stromořadí.

Nedostatky:

Kolem pomníku jsou ve folii vysázeny zakrslé jalovce, které nemají na takovém místě ani okrasný, ani praktický význam.

Slupcovité jabloně vysazené po straně pomníku směrem k obci, nepatří do takovýchto prostor (krátká životnost, mělký kořenový systém, malá odolnost vůči vývrátům, keřovitý vzrůst, zbytečně vysoká pořizovací cena, špatná údržba prostoru kolem nich aj.).

Třešně mohly být vysázeny dál od sebe, což se dá ještě provést formou přesadby stromů ob jeden, směrem k pomníku.

Možná řešení:

Vytvořit pro pomník stabilní podklad.

Kolem pomníku udělat pásovou obrubu a vysypat tento pruh nejlépe drcenou kůrou. Kačírek by se zanášel časem listím, zemí z polí aj. Obruba může být tvořena z pískovcové dlažby, bez mulče, což by bylo nejpraktičtější (viz. obr.).

K pomníku vysadit jabloň, nejlépe vysokokmennou, stejně daleko od pomníku jako je stávající.

Vhodným řešením by pak byla nějaká stará krajová odrůda (Smiřické vzácné, Studničné aj.).

Slupcovité jabloně přesadit někam, kde budou jejich vlastnosti více využity (soukromá zahrada, mobilní nádoba, menší prostory, s důrazem na nízký vzrůst a brzkou plodnost).

Třešně rozšířit k pomníku tím, že každý druhý stromek se přesadí a nechá se mezi nimi větší mezera cca 8–10 m.

Současný stav – foto

Navržené řešení

Pomník s navrženou pískovcovou dlažbou

Současná výsadba mladých třešní

Polní cesta u sadu

Parcela č. 444 nacházející se na jihozápadním okraji obce je cesta dělící hranici katastru Říkov a Doubravice, náležící do vlastnictví obce Říkov. Ostatní parcely č. 216/4, 219/5, 248/4, 248/5 náleží také do vlastnictví výše zmiňované obce a tvoří zelený pruh podél ovocného sadu.

Směrem k sadu se od cesty po levé straně nachází třešňové stromořadí a po pravé straně pole. Je zde přioráváno až k cestě, a proto zde prostor na výsadbu bohužel nezbývá. Roztroušeně se zde nachází hloh a náletově jasan ztepilý.

Třešňové stromořadí je z důvodu zásahu člověka a věku stromů ve špatném zdravotním stavu. Situace si žádá celkovou obnovu. Tato část Říkova slouží místním obyvatelům k procházkám a k venčení domácích mazlíčků. Je škoda, že ze západní strany je pouze pole, neboť se jedná převážně o procházky odpolední a v horkých letních dnech nemá člověk možnost přistínění.

Není podmínkou vrátit do těchto míst opět třešně, ale může to být i jiný ovocný druh jako např. jabloně, hrušně, slivoně nebo nejlépe smíšená ovocná alej.

Současný stav – půdorys (www.ikatastr.cz)

Současný stav – foto

Obecní parcela na jihovýchodním okraji obce

Parcela č. 123/27 se nachází na jihovýchodním okraji obce Říkov a náleží do vlastnictví výše zmiňované obce. Jedná se o druh pozemku ovocný sad s výměrou 13 958 m².

Tento pozemek sousedí s areálem společnosti Agro CS, a. s., ze strany jižní a ze strany východní navazuje komunikace Říkov – Velká Jesenice. Určitě by pomohlo v těchto místech zasadit alespoň jednořadé stromořadí, které bude mít výše popsané výhody v krajině. Směrem od podniku Agro CS, a. s., by bylo dobré vysadit protihlukovou zelenou kulisu tvořenou vyššími stromy a keři.

Současný stav – půdorys (www.ikatastr.cz)

Stromořadí u mlýna

Stromořadí u mlýna se nachází na parcele č. 342/28 a je ve vlastnictví pana Ing. Vladimíra Malého. Jedná se o ovocné stromořadí, které je odhadováno na stáří cca 60–80 let. Výměra je 1 885 m².

Rostou zde jabloně, které jsou význačné svým sortimentem starých odrůd. Jsou zde stromy, které necitlivým zásahem člověka značně trpí a dožívají a mělo by se (raději dříve) uvažovat o vhodné obnově. Pokud bychom chtěli zachovat staré odrůdy jabloní, měly by se odebrat rouby a vypěstovat nové stromky, což trvá cca 3 roky. Napěstování podnoží pro stromky trvá cca 1 rok, a proto je dobré na obnovu myslet již s předstihem. Perspektiva stávajících stromů je v průměru cca do 10 let.

Stromořadí má v krajině řadu funkcí a jednou z nejdůležitějších funkcí je funkce filtrační a protivětrná.

Současný stav – půdorys (www.ikatastr.cz)

Foto – (google maps)

Současný stav – foto

Vždy je třeba přistupovat ke stromům jako k živému organismu.

Nejde o to, že jsou stromy řezány, pokud to vyžaduje situace (nedostatek prostoru aj.). Stromy se tvarovat mohou, ale jsou na to jistá pravidla, kterými by se měl člověk řídit, aby stromům co nejméně ubližoval.

Foto nahoře ukazuje nesprávně provedený řez, který vede k trvalému oslabení a poškození stromu, a následně k jeho rozpadu. Po provedených velkých řezných ranách na větvích vzniknou dutiny, do kterých vniká voda a následně vlivem mrazu a vlhka je strom odsouzen k zániku. K tomu všemu přispívá bezmyšlenkovitý řez, který je proveden bez ohledu na možnost zahojení ran. U stromu se odstraní větve na straně, kde překáží, ale nedbá se o symetrii koruny a tím je strom značně nestabilní a náchylný k vývratu.

Tyto řezy jsou pro stromy tak destruktivní, že za ně dle zákona hrozí i finanční postih dle ustanovení § 87 (fyzické osoby) a § 88 (právní osoby) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Řez stromů se v každém případě svěřuje do rukou odborníka v oboru nebo zaškolené osoby.

KAŽDÝ ŘEZ JE NÁSILNÝ A NEVRATNÝ ZÁSAH DO ŽIVOTA STROMU!!

Je lépe mít v obci méně stromů kvalitně a s láskou ošetřovaných než stromů více a „zmrzačených“.

5. Orientační propočet nákladů

Orientační propočet by měl sloužit převážně k cenové představě, k jaké částce se bude realizované dílo přibližovat. Skutečná cena díla se může lišit a u větších zakázek řádově i o desítky tisíc korun. Konečná cena díla pak závisí na různých okolnostech, jako jsou poctivost zhotovitele a dodržování technologií při realizaci díla, vzdálenost sídla realizační firmy od místa realizace, svépomocné práce ze strany obce, momentální dostupnost navržených materiálů, možnost deponie odpadu na obecním pozemku aj.

Významná místa v intravilánu obce a jejich zeleň

Orientační propočet nákladů na úpravy "Kape sv. Andělů Strážných"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	zahradnický kompost	m ³	0,1	1400,00	140,00 Kč
2	výsadba šeříku	ks	1	1000,00	1 000,00 Kč
3	mulčování drcenou kůrou	m ³	0,1	1500,00	150,00 Kč
4	přepravní náklady	km	100	15,00	1 500,00 Kč
	hrubé náklady celkem				2 790,00 Kč

Všechny ceny jsou včetně materiálu, práce a odvozu odstraněných hmot.

Orientační propočet nákladů na úpravy "U křížku"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	odstranění stávajících tují s kořeny	ks	2	3000	6 000,00 Kč
2	zahradnický kompost	m ³	1	1400,00	1 400,00 Kč
3	výsadba stromu (Fraxinus excelsior 'Nana')	ks	2	5000,00	10 000,00 Kč
4	mulčování drcenou kůrou	m ³	0,5	1500,00	750,00 Kč
5	přepravní náklady	km	200	15,00	3 000,00 Kč
	hrubé náklady celkem				21 150,00 Kč

Všechny ceny jsou včetně materiálu, práce a odvozu odstraněných hmot.

Orientační propočet nákladů na úpravy "Prostor před obecním úřadem"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	odstranění stávajících cypřišků	m ²	36	240	8 640,00 Kč
2	přípravné práce s půdou před výsadbou (oddrnění, kypření, rovnání...)	m ²	80	250	20 000,00 Kč
3	osázení plochy před úřadem trvalkami	m ²	80	1200,00	96 000,00 Kč
4	zamulčování drobnou kamennou drtí	m ²	80	300,00	24 000,00 Kč
5	zahradnický kompost	m ³	4	1400,00	5 600,00 Kč

6	výsadba keřů	ks	2	160,00	320,00 Kč
7	zpevněná plocha pro kontejnery	m ²	10	1000,00	10 000,00 Kč
8	přístřešek na kontejnery (5x2m)	ks	1	96000,00	96 000,00 Kč
9	založení travnaté plochy (obnova části)	m ²	60	60,00	3 600,00 Kč
10	přepravní náklady	km	300	25,00	7 500,00 Kč
	hrubé náklady celkem				<u>271 660,00 Kč</u>

Všechny ceny jsou včetně materiálu, práce a odvozu odstraněných hmot.

Orientační propočet nákladů na úpravy "Náves"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	odstranění stávající výsadby rostlin u čekárny	m ²	10	200	2 000,00 Kč
2	odstranění mobilních nádob – (obec)	ks	3	0,00	0,00 Kč
3	odstranění zpevněné plochy u stávající zastávky	m ²	24	300,00	7 200,00 Kč
4	zhotovení živičného zálivu pro stání autobusu (17x2m)	m ²	34	2000,00	68 000,00 Kč
5	demontáž stávající zastávky	ks	1	4000,00	4 000,00 Kč
6	montáž nové čekárny (dle akt. ceny)	ks	1		0,00 Kč
7	zpevněná plocha u nové čekárny	m ²	38	1000,00	38 000,00 Kč
8	založení travnaté plochy	m ²	20	60,00	1 200,00 Kč
9	zahradnický kompost	m ³	2	1400,00	2 800,00 Kč
10	výsadba stromu	ks	1	2000,00	2 000,00 Kč
11	výsadba nízkých keřů	ks	10	160,00	1 600,00 Kč
12	mulčování drcenou kůrou	m ³	0,4	1500,00	600,00 Kč
13	přepravní náklady	km	400	35,00	14 000,00 Kč
	hrubé náklady celkem				<u>141 400,00 Kč</u>

Uvedená cena je bez ceny autobusové zastávky.

Cena stromů je včetně pomocných materiálů – úvazky, obal kmene, kotvení apod.

Všechny ceny jsou včetně materiálu, práce a odvozu odstraněných hmot.

Ostatní místa v intravilánu obce a jejich zeleň

Orientační propočet nákladů na úpravy "Za obecním úřadem"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	příprava záhonu kolem čističky	m ²	2	200	400,00 Kč
2	výsadba šeříku	ks	1	1000,00	1 000,00 Kč
3	výsadba nízkých keřů, trvalek	ks	15	160,00	2 400,00 Kč
4	mulčování drcenou kůrou	m ³	0,4	1500,00	600,00 Kč
5	přepravní náklady	km	100	25,00	2 500,00 Kč
	hrubé náklady celkem				6 900,00 Kč

Všechny ceny jsou včetně materiálu, práce a odvozu odstraněných hmot.

Orientační propočet nákladů na úpravy "Nový chodník u průmyslové zóny"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	výsadba stromů	ks	10	5000,00	50 000,00 Kč
2	zahradnický kompost	m ³	3	1400,00	4 200,00 Kč
3	mulčování drcenou kůrou	m ³	2	1500,00	3 000,00 Kč
4	přepravní náklady	km	200	35,00	7 000,00 Kč
	hrubé náklady celkem				64 200,00 Kč

Všechny ceny jsou včetně materiálu, práce a odvozu odstraněných hmot.

Orientační propočet nákladů na úpravy "U nové zástavby"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	odstranění a přesadba některých stávajících rostlin	m ²	40	150	6 000,00 Kč
2	založení záhonu (obrytí, kypření)	m ²	15	150,00	2 250,00 Kč
3	obruha záhonů na sucho	bm	15	210,00	3 150,00 Kč
4	založení travnaté plochy	m ²	40	60,00	2 400,00 Kč
5	zahradnický kompost	m ³	2	1400,00	2 800,00 Kč
6	živý plot – založení	ks	27	120,00	3 240,00 Kč
7	mulčování drcenou kůrou	m ³	6	1500,00	9 000,00 Kč
8	zpevněná plocha pod kontejnery	m ²	10	1500,00	15 000,00 Kč
9	přepravní náklady	km	300	25,00	7 500,00 Kč
	hrubé náklady celkem				51 340,00 Kč

Zeleň v extravilánu obce

Orientační propočet nákladů na úpravy

"Pomník k povodním v červenci 1897"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	zhotovení základu pro pomník (2,5 m ²)	ks	1	7500	7 500,00 Kč
2	narovnání pomníku	ks	1	2000,00	2 000,00 Kč
3	pískovcová dlažba kolem pomníku	m ²	2,5	3000,00	7 500,00 Kč
4	výsadba ovocného stromu	ks	1	2000,00	2 000,00 Kč
5	zahradní kompost	m ³	0,2	1400,00	280,00 Kč
6	přepravní náklady	km	150	25,00	3 750,00 Kč
	hrubé náklady celkem				<u>23 030,00 Kč</u>

Cena stromů je včetně pomocných materiálů – úvazky, obal kmene, kotvení apod.

Orientační propočet nákladů na úpravy

"Polní cesta u sadu"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	výsadba ovocného stromu	ks	60	2000,00	120 000,00 Kč
2	zahradní kompost	m ³	12	1400,00	16 800,00 Kč
3	přepravní náklady	km	250	25,00	6 250,00 Kč
	hrubé náklady celkem				<u>143 050,00 Kč</u>

Cena stromů je včetně pomocných materiálů – úvazky, obal kmene, kotvení apod.

Orientační propočet nákladů na úpravy

"Obecní parcela na jihovýchodním okraji obce"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	výsadba ovocného stromu	ks	20	2000,00	40 000,00 Kč
2	výsadba keře	ks	40	240,00	9 600,00 Kč
3	zahradní kompost	m ³	6	1400,00	8 400,00 Kč
4	přepravní náklady	km	250	25,00	6 250,00 Kč
	hrubé náklady celkem				<u>64 250,00 Kč</u>

Cena výsadby stromů je včetně pomocných materiálů – úvazky, obal kmene, kotvení apod.

Orientační propočet nákladů na úpravy

"Stromořadí u mlýna"

č. pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	výsadba ovocného stromu	ks	22	2000,00	44 000,00 Kč
2	zahradní kompost	m ³	5	1400,00	7 000,00 Kč
3	přepravní náklady	km	250	25,00	6 250,00 Kč
	hrubé náklady celkem				<u>57 250,00 Kč</u>

Cena stromů je včetně pomocných materiálů – úvazky, obal kmene, kotvení apod.

6. Implementační část

Pro úspěšné nastavení a praktické využití strategického dokumentu je nezbytné definovat a popsat následující oblasti:

- Způsob řízení a organizační zajištění naplňování Strategie rozvoje zeleně
- Systém financování Strategie rozvoje zeleně
- Aktualizace Strategie rozvoje zeleně
- Monitoring a vyhodnocení naplňování Strategie rozvoje zeleně

6.1 Způsob řízení a organizační zajištění naplňování Strategie rozvoje zeleně

Pokud má dojít k naplnění cílů strategie, je potřeba zajistit jednoznačný způsob jejího řízení. Ten musí vycházet ze systému řízení obce, kdy zastupitelstvo je orgán řídicí a vedení obce spolu se zaměstnanci úřadu je orgán výkonný. Systém řízení strategie rozvoje zeleně naznačuje následující schéma.

Znázornění způsobu řízení a organizačního zajištění naplňování Strategie rozvoje zeleně v obci Říkov

Řídící skupina

Řídící skupina představuje hlavní orgán, který je zodpovědný za postupné naplňování strategie. Řídící skupina rozhoduje o tom, zda přijme/nepřijme a schválí/neschválí předložené rozvojové projekty (včetně jejich navrženého rozpočtu), které jsou v souladu se schváleným plánovacím dokumentem. Řídící skupina dále určí osobu, tzv. garanta, jehož rolí bude iniciovat a koordinovat všechny činnosti spojené s realizací a aktualizacemi strategie. Garant by měl být jeden z členů řídicí skupiny, příp. výkonného týmu.

Výkonný tým

Výkonný tým je složen z představitelů obce a vybraných zaměstnanců obce. Vedoucím výkonného týmu je starosta obce. Stěžejním úkolem výkonného týmu v procesu implementace strategie je předkládat řídicí skupině konkrétní návrhy projektů a rozvojových aktivit, které jsou v souladu se schváleným strategickým dokumentem. Dalšími úkoly

výkonného týmu jsou: monitoring a průběžné vyhodnocování naplňování jednotlivých aktivit a zajištění aktualizace strategie (vlastními silami či za pomoci externí osoby).

Do procesu implementace Strategie rozvoje zeleně budou zapojeny i další subjekty, které budou plnit funkci poradní.

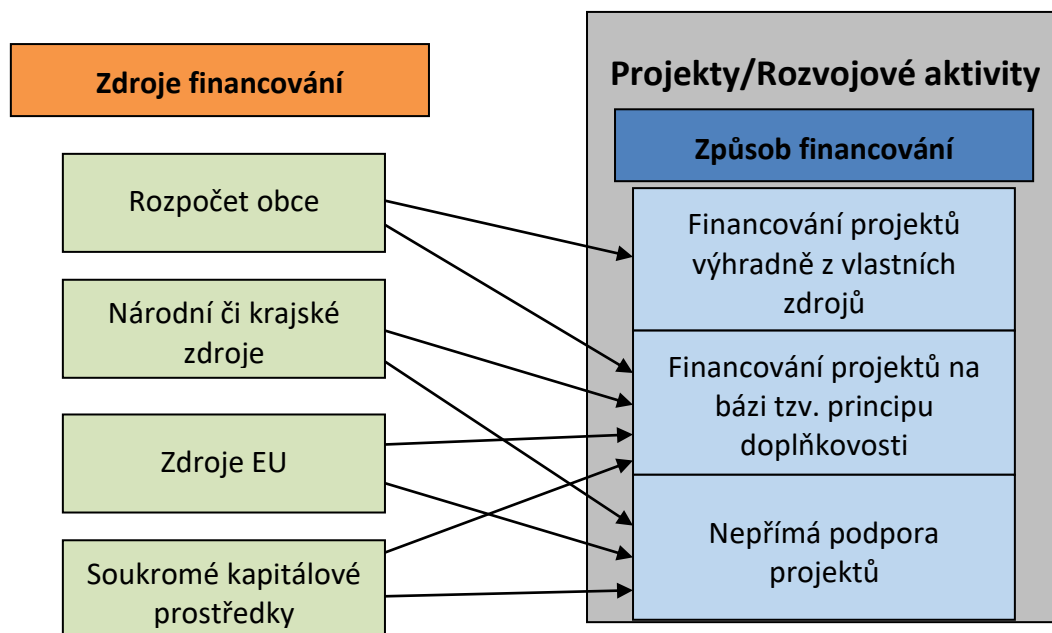
6.2 Systém financování Strategie rozvoje zeleně

Z hlediska naplňování jednotlivých projektových záměrů strategie jsou nutné finanční prostředky. Realizace řady navržených aktivit se bezpochyby neobejde bez vnější finanční podpory. Proto je důležité využívat dostupné vnější finanční zdroje, jejichž příspěvek významně napomůže k jejich realizaci.

Financování rozvojových aktivit lze zajistit třemi předpokládanými způsoby:

1. **Financování projektů výhradně z vlastních zdrojů** – jednotlivé projekty jsou financovány výhradně z rozpočtu obce.
2. **Financování projektů na bázi tzv. principu doplňkovosti** – jednotlivé projekty jsou financovány z převážné části prostřednictvím externích finančních zdrojů a částečně z vlastních zdrojů. Externí finanční prostředky lze rozdělit na nevratné (dotace, granty) a vratné (úvěry, zápůjčky apod.). Především nevratné externí finanční prostředky představují velmi významný podíl finančních zdrojů, které jsou potřebné k realizaci daného projektu (mohou pokrýt až 85 či 90 % celkových nákladů projektu). Z pohledu externích zdrojů lze uvažovat o následujících zdrojích financování:
 - z rozpočtu Evropské unie – strukturální fondy EU
 - ze státního rozpočtu ČR
 - z rozpočtu Královéhradeckého kraje
 - ze soukromých kapitálových prostředků (bankovní úvěry, zdroje soukromého sektoru, prostředky nestátních neziskových organizací).
3. **Nepřímá podpora projektů** – obec Říkov se nepodílí ani finančně ani realizačně na přípravě a realizaci projektů. Role obce je v tomto případě iniciační a komunikační, čímž napomáhá k prosazování daného projektového záměru.

Vazby systému financování znázorňuje následující schéma.
Vazby systému financování Strategie rozvoje zeleně v obci Říkov

6.3 Aktualizace Strategie rozvoje zeleně

Nedílnou součástí implementace strategie je i její aktualizace. Jedná se totiž o tzv. „živý“ dokument, který by měl být aktualizován v čase a reagovat tak na aktuální změny politické, hospodářské, společenské či legislativní. Je proto žádoucí, aby se Strategií rozvoje zeleně bylo pracováno v čase a v návaznosti na její monitorování a vyhodnocování naplňování docházelo taktéž k její aktualizaci.

Aktualizace může být provedena buď dodatkem ke stávající strategii, nebo přímo úpravou strategie, čímž vznikne nová verze. Je nezbytné uvést termín aktualizace a vyznačit provedené změny.

Za zajištění aktualizace a dílčích revizí strategie je zodpovědný výkonný tým.

6.4 Monitoring a vyhodnocení naplňování Strategie rozvoje zeleně

Systém monitoringu a vyhodnocování realizace Strategie rozvoje zeleně v obci Říkov je důležitou součástí celého strategického dokumentu. Je žádoucí, aby monitoring a vyhodnocování naplňování strategie byl prováděn průběžně a mohl tak pružně reagovat na aktuálně vzniklé situace. Faktorů, které mohou vstupovat do realizace strategie a mít na ní pozitivní či negativní vliv je skrze politické, společenské, hospodářské a legislativní prostředí mnoho. Nelze tedy předpokládat, že do realizace strategie nebude potřeba zasahovat.

Za monitoring a vyhodnocování naplňování strategie je odpovědný výkonný tým.

(Metodika přípravy veřejných strategií, ve znění aktualizace z prosince 2018)

7. Závěr

Mám-li uzavřít strategii zeleně v obci Říkov, rád bych to udělal shrnutím toho, co mne na obci zaujalo a v čem jsem cítil určitý deficit.

Jednoznačnými pozitivy jsou stavby, které si zachovávají venkovský vzhled a tím neztrácí kouzlo původní venkovské koncepce zanechané jako poselství našich předků.

Jako většina obcí i obec Říkov se potýká se stejnými problémy.
Z opakujících se problémů narušujících harmonii vesnice to jsou:

Kontejnery na tříděný odpad, které svojí barevností, tvarem, materiálem a mnohdy i umístěním neharmonují se svým okolím. Jiná situace by byla v případě kontejnerů provedených v jedné bílé barvě s popisem, co do nich dávat.

Dalším narušitelem v obci jsou novostavby, které svojí architekturou a barevným provedením nerespektují již stávající základní ráz vesnice.

V neposlední řadě to jsou cizí dřeviny (túje, jalovce, stříbrné smrky, pestrolisté kultivary aj.) nehodící se do venkovského prostředí.

Městský člověk bude s největší pravděpodobností obdivovat právě jednoduchost, klid a harmonii obce a nikoli úchvatné anglické trávníky s jehličnany, které potkává ve městě poměrně často.

Proto je také třeba, aby si vesnický člověk uvědomil, že výsadbou zlatolistých, stříbrnolistých a jinak barevných a jehličnatých dřevin, nevnáší do obce nějakou zvláštnost, ale naopak chaos a zmatek, který vrcholí tím, že se obec izoluje od okolní přírody a stává se samostatným celkem bez přirozené návaznosti na své okolí.

Naštěstí se vyskytují tyto problémy v Říkově malou měrou a správným uvědoměním si těchto skutečností se dá ještě dost věcí napravit.

8. Zdroje

(Ptáčková Jana, Strípky z historie obce Říkov).

Místopisný průvodce ČR - [online]. [2018-07-25]. Dostupné z [<https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10490/rikov/>](https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10490/rikov/).

Obrázky:

[<https://en.mapy.cz/>](https://en.mapy.cz/)

znak obce

[<https://www.google.cz/search?q=%C5%99%C3%ADkov+znak+obce&rlz=1C1AVFC_enCZ789CZ789&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi3ndGpicDeAhWEsKQKHZT6D2IQ_AUIDigB&biw=1093&bih=526#imgsrc=EbxapH0nix8KM: >](https://www.google.cz/search?q=%C5%99%C3%ADkov+znak+obce&rlz=1C1AVFC_enCZ789CZ789&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi3ndGpicDeAhWEsKQKHZT6D2IQ_AUIDigB&biw=1093&bih=526#imgsrc=EbxapH0nix8KM: >).

podkladové mapy

[<https://www.ikatastr.cz/#kde=50.38413,16.01684,19&mapa=letecka&vrstvy=parcelybudovy,cislabudov&info=50.43193,16.04488>](https://www.ikatastr.cz/#kde=50.38413,16.01684,19&mapa=letecka&vrstvy=parcelybudovy,cislabudov&info=50.43193,16.04488).

[<https://www.ikatastr.cz/>](https://www.ikatastr.cz/)

[<https://www.google.cz/maps/>](https://www.google.cz/maps/)